

Presentació

Europa ocupa com a espai de comunicació i de cultura una posició central en els estudis més punyents de les ciències socials relacionats amb una realitat que es configura, des de l'inici de la dècada actual, amb uns problemes més complexos dels que havien existit des de mitjan de segle. Els conceptes d'integració i construcció són qüestions inseparables fins al punt que sovint esdevenen un binomi sobre el qual pivoten reflexions de tota mena i al qual s'han de referir gestors, interventors, pensadors, etc.

Des dels camps de la comunicologia i de la politologia, plantejar-se recerques que, a banda del seu interès intrínsec, puguin servir de base per a polítiques que intentin resoldre conflictes o, el que és millor, impedir que es creïn o si més no prevenir-los, atrau poderosament científics socials que desenvolupen investigacions aplicades, la utilitat de les quals sembla clara. Entre d'altres raons, perquè sense coneixement rigorós es fa difícil pensar sobre la realitat amb coneixement eficaç.

En aquest sentit, publiquem dos treballs que corresponen als esmentats corrents de recerca aplicada sobre fets i fenòmens europeus actuals. D'una banda, la investigació sobre com la premsa d'elit d'Europa no és prou curosa amb una interculturalitat que semblaria desprendre's de la seva declaració de premsa cosmopolita que vol representar; aquests periòdics sovint contribueixen a crispas amb els temes ètnics, en relacionar els temes d'aquestes minories principalment amb conflictes. Per tant, difícilment la premsa pot col·laborar en la necessària integració ètnica si fa un gra massa dels aspectes negatius.

D'altra banda, l'experiència d'*Euronews* palesa que ha fracassat com a canal televisiu previst per a la creació de la identitat cultural europea. En efecte, la construcció d'Europa presenta dificultats derivades no només de vells problemes (explícits o amagats), sinó també de la complicació inherent en el tractament i en l'ús de les informacions i de les cosmovisions que aquestes impliquen, com ara les dificultats i les disfuncions que ocasionen les diferents llengües mitjançant les quals sembla transmetre's fonamentalment dades i dates. A les contradiccions implícites en la producció periodística, s'hi afegeixen les culturals i identitàries (nacionals, estatals, continentals). També relacionat amb la pràctica professional, exposem en aquest número el debat actual sobre els codis deontològics del periodisme.

Bona part de les qüestions fins ara esmentades mantenen una estreta relació amb la creació i la influència de l'opinió pública. Com abordar-la en una societat complexa és una preocupació preferent d'alguns estudiosos europeus. A partir de la concepció d'Habermas sobre la societat com a sistema i com a món de la vida, l'article que presentem formula la tesi de situar l'opinió pública en el si de les estructures del món de la vida, fundades en l'acció comunicativa orientada a l'entesa en les actuals societats avançades.

En l'àmbit català i des de la perspectiva històrica, ens plau poder donar a conèixer dos treballs que ajuden a completar la informació que sobre aquests aspectes teníem fins ara. Primer, una investigació exhaustiva de les apropiacions de periòdics que es van fer a Catalunya durant la Guerra Civil espanyola, amb moltes dades inèdites, i, després, un article sobre els estudis de premsa a la Catalunya Nord, amb el qual tanquem l'estat de la qüestió referit als Països Catalans, després d'haver-ne publicat els de Catalunya (núm. 15), les Illes Balears (núm. 16) i el País Valencià (núm. 18).

Dins del nostre compromís d'oferir serveis documentals destacats, publiquem una aproximació bibliomètrica sobre els treballs acadèmics especialitzats en comunicació realitzats a les universitats de parla catalana, amb les referències de totes les tesis doctorals presentades d'ençà de 1954. D'altra banda, les fitxes detallades de totes les tesis i tesines sobre comunicació, presentades a la UAB, de 1990 a 1995.

I per acabar, un parell de notícies. De primer, lamentem la mort sobtada, a la fi de l'estiu passat, del nostre amic i assessor científic, el professor Mauro Wolf; dos companys nostres s'encarreguen de recordar-nos la categoria acadèmica i el tarannà personal del comunicòleg italià, pèrdua que molts col·legues d'arreu del món sentim profundament. També pel que fa a la nostra publicació, assenyalem que des del proper número d'ANÀLISI, es farà càrrec de la direcció de la revista el Dr. Jordi Berrio, professor i investigador de la nostra universitat amb llarga experiència i de reconeguts mèrits.